

Dosarul nr. 3r-200/23
2-22014778-01-3r-08082023

Prima instanță : Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: T. Avasiloiței)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

DECIZIE

22 noiembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTȚIE

Complet de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Aurica Doina,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Aurica Doina împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, terț Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule cu privire la anularea deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr.256/20 din 11 decembrie 2020, obligarea examinării plângerii, admiterea plângerii și constatarea discriminării,
împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2023, prin care s-a declarat inadmisibil apelul declarat de Aurica Doina,

c o n s t a ț ă :

La 02 februarie 2022, Aurica Doina a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, terț Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule cu privire la anularea deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr.256/20 din 11.12.2020, obligarea examinării plângerii, admiterea plângerii și constatarea discriminării.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 08 noiembrie 2022 acțiunea înaintată de Aurica Doina, s-a respins.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 12 decembrie 2022, Aurica Doina a declarat apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 08 noiembrie 2022, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2023 apelul depus de Aurica Doina a fost declarat inadmisibil, din motivul depunerii cererii de apel peste termen.

La 18 iulie 2023, Aurica Doina a depus recurs nemotivat împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2023, solicitând casarea încheierii.

La 11 august 2023 Aurica Doina, a depus recurs motivat, invocând dezacordul cu încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2023, considerând-o neîntemeiată și pasibilă anulării.

Recurenta a susținut că, instanța de apel a examinat formal probele anexate la dosar și a omis să rețină că Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a expediat spre cunoștință copia dispozitivului hotărârii din 08 noiembrie 2022, la data de 14 noiembrie 2022 și astfel, cererea de apel a fost depusă în interiorul termenului legal.

Hotărârea motivată a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 08 noiembrie 2022, a fost emisă cu încălcarea termenului stabilit la art.226 alin.(l) din Codul administrativ, hotărârea motivată în cauză a fost emisă doar după adresarea recurenteii prin cererea înregistrată la 10 mai 2023.

Hotărârea motivată a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 noiembrie 2022 a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată la 18 mai 2023, fiind transmisă prin intermediul oficiului poștal la 24 mai 2023, iar la 16 iunie 2023 notificată la adresa electronică a recurenteii.

În opinia recurenteii instanța de apel a reținut în mod eronat că, Aurica Doina a depus apel în afara termenului legal.

Cu referire la termenul de depunere a recursului:

Potrivit art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 05 iulie 2023.

Conform extrasului din poșta electronică anexat la fila dosarului 145 încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2023, a fost notificată părților la 11 iulie 2023 prin intermediul poștei electronice.

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În temeiul art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Studiind materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

În cazul de față, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 08 noiembrie 2022, acțiunea depusă de Aurica Doina s-a respins ca neîntemeiată.

La 12 decembrie 2022, Aurica Doina a declarat apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 08 noiembrie 2022.

Instanța de apel prin prisma prevederilor art. 236 alin. (1) și alin. (2) lit. d) Cod administrativ, a declarat inadmisibil apelul depus de Aurica Doina, din motivul depunerii cererii de apel peste termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, copia dispozitivului hotărârii din 08 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost expediată la data de 14 noiembrie 2022 în adresa reclamantei Aurica Doina.

În condițiile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că termenul de prezentare apelului în baza art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, la caz a început să curgă din data de 08 noiembrie 2022 și ar fi expirat la data de 08 decembrie 2023, zi de joi.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului.

Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Prin urmare, Aurica Doina, declarând apel la 12 decembrie 2023, urma să solicite și repunerea în termenul de declarare a apelului, dat fiind faptul că, apelul este depus peste termenul prevăzut de art. 232 alin.(1) din Codul administrativ.

Aurica Doina a omis termenul de declarare a apelului, însă cerere de repunere în termenul exercitării căii de atac nu a formulat.

În circumstanțele reținute supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează ca fiind corectă soluția instanței de apel de declarare a apelului depus de către Aurica Doina ca fiind inadmisibil, în temeiul art.236 alin.(2) lit. d) din Codul administrativ.

Respectiv, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În corespundere cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al apelantei Aurica Doina, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Reieșind din cele expuse, se constată temeinicia încheierii instanței de apel, deoarece recurenta Aurica Doina nu a depus apelului în termenul stabilit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, fapt pentru care survin consecințele prevederilor art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În cauza, Robuleț v. Republica Moldova nr. 17935/08 din 14.11.2023 CEDO a notat că, admiterea spre examinare de către instanțele naționale a unei cereri de apel depusă peste termen, fără a motiva și fără a prelungi termenul de depunere a apelului, încalcă 6 § 1 din Convenție.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că potrivit legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Actele cauzei, însă, denotă faptul că, recurenta nu a întreprins acțiuni concrete de a se informa despre derularea examinării cauzei sale.

Deși, atunci când persoana interesată, în speță Aurica Doina, inițiază o astfel de cauză în contencios administrativ, obligațiile procedurale sunt angajate în mod automat.

În calitatea sa de reclamant Aurica Doina avea obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să își probeze pretențiile, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție amintește că art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

Curtea a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta

Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și de a menține încheierea.

În conformitate cu art. 243 alin.(1) lit. b) și alin.(2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Aurica Doina.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2023, adoptată în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Aurica Doina împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, terț Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule cu privire la anularea deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr.256/20 din 11 decembrie 2020, obligarea examinării plângerii, admiterea plângerii și constatarea discriminării.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc